

WAARDIG WERK
Je paspoort
voor een **JOB**

KLIMAAT
**Eerst volle magen,
dan volle
brandstoftanks**

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

EDUCATIECEL: Bart Demedts, Eddy Maes, Ilona Plichart, Myriam Keustermans
BELEIDSCEL: Jean-Pierre De Leener, Kris Vanslambrouck, Marc Maes
ZUIDCEL: Freya Rondelez
COMMUNICATIE: Koen Stuyck

CONCEPT EN REALISATIE:

Metronoom, Antwerpen

FOTO VOORPAGINA:

ILO

DRUK:

Druk In De Weer, Gent

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Bogdan Vanden Berghe
 Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel

REDACTIE:

Pagina 11
 Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
 Tel. 02 536 11 16
 Fax 02 536 19 02
 e-mail pagina11@11.be
 www.11.be

NATIONAAL SECRETARIAAT:

11.11.11
 Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
 Tel. 02 536 11 11
 Fax 02 536 19 10

PROVINCIALE SECRETARIATEN:

11.11.11 ANTWERPEN
 Patriottenstraat 27, 2600 Berchem
 Tel. 03 281 06 62
 Fax 03 281 06 89
 e-mail antwerpen@11.be

11.11.11 LIMBURG
 Pastoorijstraat 40, bus 7,
 3530 Houthalen-Helchteren
 Tel. 011 87 14 80
 Fax 011 85 14 93
 e-mail limburg@11.be

11.11.11 OOST-VLAANDEREN
 Dok Noord 5, 9000 Gent
 Tel. 09 233 02 03
 Fax 09 233 94 84
 e-mail oost-vlaanderen@11.be

11.11.11 VLAAMS-BRABANT/BRUSSEL
 Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
 Tel. 02 536 11 53 of 02 536 11 33
 Fax 02 536 19 01
 e-mail brabant@11.be

11.11.11 WEST-VLAANDEREN
 Hugo Verrieststraat 22, 8800 Roeselare
 Tel. 051 24 06 13
 Fax 051 24 08 39
 e-mail west-vlaanderen@11.be

Vragen van een lezende arbeider

*Wie bouwde het zevenpoortige Thebe?
 In de boeken staan de namen van koningen.
 Hebben de koningen de rotsblokken aangesleept?
 En het meermaals verwoeste Babylon -
 Wie heeft het zoveel keren opgebouwd? In welke huizen
 Van het goudglanzende Lima woonden de bouwvakkers?
 Waarheen gingen op de avond toen de Chinese muur af was
 De metselaars?*

...
BERTOLT BRECHT

Wie bouwt vandaag ons consumptieparadijs? In glossy magazines staan de namen van Bill Gates en Louis Vuitton. Wie stikt de maatpakken en de avondjurken voor de beau monde? Zitten Ralph Lauren en Hugo Boss achter de naaimachines? Wie maakt de jeans voor Levi Strauss nu de fabrieken in Wervik en Deurne gesloten zijn. Hoe vergaat het de Renaultarbeiders in Brazilië? Wie plukt de pindanoten voor Calvé? Waar haalt Carrefour die waanzinnig goedkope mountainbikes? Welk uurloon kan er betaald zijn voor een tent van 20 euro bij Decathlon? Neen, beste Bertolt Brecht, er is nog niet veel veranderd. Over de arbeid achter de monumentale façades van grote merken en distributeurs is bitter weinig geweten. Ondanks de megabudgetten om de consument te informeren over producten, prijzen en kwaliteiten, blijft de lezende arbeider op z'n honger zitten. Wie bouwde het zevenpoortige Thebe?

Antwoord aan een lezende arbeider op het etiket van een blik abrikozen

*Herkomst: plantage Zuid-Afrika
 Geplukt door: seizoenarbeiders
 Loon: 40 rand per dag (3,4 euro)
 Contract: geen
 Huisvesting: houten barakken
 Sanitaire voorzieningen: geen
 Syndicale organisatie: verboden
 Sociale zekerheid: onbestaand*
BART DEMEDTS

Niet te missen in deze Pagina 11

• **Druiven plukken onder de pesticiden.**
 Hoog tijd voor een campagne Waardig Werk! p. 7

• **Nederland bouwt hogere dijken**
 tegen de klimaatsverandering.
 En wie doet dat in Afrika? p. 10

• **Peruaanse boeren stemmen mijnproject weg.** p. 12

PROTOS, de Vlaamse H₂O-ngo

Sanitaire voorzieningen, latrines en toiletten en betere hygiënische gedragingen, vormen dit jaar het thema van Wereldwaterdag op 22 maart. PROTOS, de Vlaamse ngo actief rond drinkwater, koppelt in haar Zuidprogramma's watervoorziening stevast aan vormingsprogramma's rond hygiëne en sanitair. Marc Despiegelaere van PROTOS legt uit.

Marc despiegelaere, verantwoordelijk voor de communicatie en externe relaties bij PROTOS. FOTO PROTOS

In de Millenniumdoelstellingen staat dat tegen 2015 het aantal mensen zonder toegang tot veilig drinkwater en sanitair gehalveerd zal zijn. Hoever staat de realisatie hiervan?

Marc Despiegelaere. We lopen vreselijk achter. Als we voortdoen zoals nu, zullen in 2015 nog altijd 2,4 miljard mensen geen toegang hebben tot latrines of toiletten. Een heel pak meer dan de 1,8 miljard mensen die vooropgesteld zijn als we de doelstelling zouden halen. Vooral in Sub-Sahara Afrika, in India, Bangladesh en in China blijft de situatie schrijnend.

In al jullie projecten vormen drinkwater, sanitair en hygiëne stevast een geheel.

Marc. Onze projecten zijn gericht op toegang tot water voor landbouw en tot zuiver drinkwater. Bij die laatste projecten is sanitair en hygiëne altijd belangrijk. Een waterput aanleggen heeft pas zin als de lokale bevolking de relatie doorheeft tussen hygiëne en sanitair. Dit betekent dus dat we in onze projecten latrines voorzien voor privéwoningen en ook op publieke plaatsen als markten of scholen. Medewerkers van onze lokale partnerorganisaties geven opleiding aan de lokale bevolking. Ze leggen uit dat je water uit de waterput niet mag bewaren in een open pot of kom in je huis. Heel praktische tips geven ze mee. Bijvoorbeeld dat het belangrijk is je handen te wassen voor het eten, zeker als je je behoefte deed in het veld. Voor onze vormingsmomenten hebben we toolkits met visuele hulpmiddelen. De meeste bewoners zijn laag opgeleid. Borden, tekeningen en andere hulpmiddelen zijn zeer welkom.

Merken jullie een spanning tussen watergebruik voor drinkwater en voor de irrigatie van landbouwgronden?

Marc. Die spanning is niet alleen duidelijk tussen verschillende staten die een waterloop delen, maar ook binnen de grenzen van landen. De hoeveelheid water op aarde blijft gelijk, maar moet gedeeld worden met steeds meer mensen, die steeds meer willen gebruiken. Dus krijg je binnen een land spanning tussen waterverbruik voor landbouw, voor het huishouden, voor industrie en energie, en voor toerisme.

De 21ste eeuw zou de eeuw van de waterconflicten worden, zei voormalig VN-secretaris-generaal Boutros Boutros-Ghali. Gaat het inderdaad deze richting uit?

Marc. Eerder dan van conflicten spreken we van 'wrijvingen'. PROTOS is bovendien vrij positief. Mensen zijn ons inziens verstandig genoeg om afspraken te maken. En dat zal nodig zijn. Bijvoorbeeld de afspraken tussen landen die aan de Nijl liggen, zijn aan herziening toe. Landen als Soedan en Ethiopië mogen water van de Nijl gebruiken, maar niet verbruiken. Dat betekent dus dat ze water mogen gebruiken om hun kleren in te wassen, maar niet voor irrigatie van hun landbouwvelden. Terwijl in Egypte de Aswan-stuwdam gebouwd is, die massaal veel water verbruikt om stukken woestijn weer vruchtbaar te maken. Deze afspraken moeten dus herbekeken worden. Dat proces is aan de gang.

"Landen beseffen dat ze internationale afspraken over watergebruik moeten herbekijken."

• www.protosh2o.org

ILONA PLICHTART

De STOP EPA-campagne van 11.11.11 zorgde in het najaar 2007 voor een stroom aan krabbiljetten en voor een opgemerkte reeks acties tegen de EPA-akkoorden. Maar ook in het Zuiden groeide het verzet. Met als resultaat dat de Europese Commissie er niet in slaagde om de onderhandelingen over de Europese Partnerschapsakkoorden (EPA's) tegen eind 2007 af te ronden. De strijd tegen de EPA's gaat door.

EPA's blijven op VERZET stuiten

200.000 Afrikanen betoogden in Dakar tegen de EPA's. Nog nooit was er een dergelijk massaal protest tegen handelsakkoorden. FOTO JEAN-MARC FEUSSOM

AFRIKA MASSAAL OP STRAAT

Het nieuwe jaar begon met groots protest in Afrika. Op 7 januari vulde een monsterbetoging van 200.000 mensen de straten van de Senegalese hoofdstad Dakar. De oproep tot de betoging kwam van de Senegalese president Abdoulaye Wade. Zijn oproep tot een luidkeels 'Nee tegen de EPA's' zorgde op 11 januari ook voor een betoging van meer dan duizend Afrikaanse migranten voor de gebouwen van de Europese Commissie in Brussel. Samen met Oxfam Solidariteit en onze Franstalige zusterorganisatie CNCD nam 11.11.11 de logistieke organisatie op zich.

De manier waarop de Europese Commissie op het verzet reageert, roept bittere reacties op in de ACP-landen (landen uit Afrika, de Cariben en de Pacific). De ACP-landen vroegen herhaaldelijk om de onderhandelingen uit te stellen. Maar toen de Commissie merkte dat een uitgebreid EPA-akkoord tegen eind 2007 alleen maar haalbaar was met de Cariben, zette ze individuele landen in Afrika en de Pacific het mes op de keel. Uiteindelijk wist de Commissie zo toch een twintigtal individuele landen over de streep te trekken. De afzonderlijke handelsverdragen laten veel te wensen over: een doorgedreven liberalisering in een korte tijdsspanne (15 jaar en niet de vooropgestelde 25 jaar) en onvoldoende beschermingsmaatregelen voor de voedselzekerheid en de opkomende industrie.

STOP EPA IN 2008

De EPA-onderhandelingen gaan dus in 2008 gewoon door. De Europese Commissie wil alle landen die nog niet ondertekenden, onder druk zetten om tegen eind 2008 zo ruim mogelijke vrijhandelsakkoorden af te sluiten. Op initiatief van 11.11.11 stuurden de Belgische ngo's eind januari een brief aan de Belgische Europarlementsleden. Ook alle leden van de Commissies Buitenlandse Zaken in Kamer, Senaat en Vlaams Parlement kregen de brief. De ngo's vragen een politiek initiatief om de afgesloten akkoorden onmiddellijk te herzien. De brief leidde tot een debat in de Commissie Buitenlandse Zaken van de Kamer op 20 februari. De nieuwe minister voor Ontwikkelingssamenwerking, Charles Michel, ging niet in op de inhoud van de akkoorden en verdedigde het officiële standpunt van de Europese Commissie.

In maart was commissievoorzitter Barroso aan de beurt. Ngo's uit Europa en de ACP-landen herinnerden in een brief aan zijn belofte die hij in december deed op de Europa-Afrika Top: een ontmoeting op hoog niveau in elke ACP-regio om de knelpunten in de onderhandelingen te bespreken en de controverse zaken uit de afzonderlijke akkoorden te halen.

11.11.11 volgt de onderhandelingen op de voet. Je kan mee volgen via de website.

MARC MAES

• www.stopepa.be

Krabben voor Afrika ... gewonnen!

De teller van de STOP EPA's-Petitie overschreed in maart de kaap van de 35.500 handtekeningen.

Uit alle ondertekende krabbiljetten werden 300 winnaars gekozen.

Die kregen een Wereldkalender thuisbezorgd.

Waarom **koffieboeren** geen koffie drinken

De kleine boer in het Zuiden lijdt honger omdat vrijhandel boeren nekt. Om daar iets aan te doen, voerden 11.11.11 en Vredeseilanden al actie tegen de EPA's. In het voorjaar neemt Oxfam-Wereldwinkels de fakkel over. Op het voor hen bekende terrein van de handel in grondstoffen: koffie, thee, bananen, katoen ... In al die sectoren kunnen de kleine boeren niet leven van hun oogst. Dat moet veranderen.

DURE KOFFIE

Kleine koffieboeren zijn de eerste slachtoffers van schommelende markten, waar grote opkopers de prijs bepalen. Maar niet alleen de koffieboeren zijn de speelbal van machtige opkopers en distributeurs. Ook in de teelt van katoen, thee, cacao en bananen is er crisis: prijzen zijn relatief laag en instabiel. Kleine boeren kunnen geen investeringen plannen op korte of lange termijn. Koffiedrinkers voelen op een andere manier het effect van de marktmechanismen. Ook al krijgen de boeren weinig voor hun koffiebonen, koffiedrinkers tellen de laatste jaren steeds meer geld neer voor een pakje koffie. De hoge winsten? Die zijn voor de verwerkers en distributeurs.

Oxfam-Wereldwinkels, 11.11.11 en Vredeseilanden leggen dit voorjaar hun eisen voor betere grondstofakkoorden op tafel. Het motto van de campagne luidt: 'Geef hen een plek aan de onderhandelings tafel'. De stem van de Afrikaanse boeren verdient het gehoord te worden in onderhandelingen over landbouw.

MEE AAN TAFEL

In Uganda koopt Oxfam-Wereldwinkels thee van twee coöperaties. Igara Growers Tea Factory telt ruim 1.700 producenten, Kayonza Growers Tea Factory iets meer dan 4.000 kleine boeren. Ze zijn aandeelhouder en dus eigenaar van de fabriek. Op die manier hebben de boeren meer te zeggen over de ontwikkeling van de streek en over de theesector. De boeren krijgen van Oxfam-Wereldwinkels een Fairtrade premie voor de thee. De coöperatie besteedt deze premie aan het herstel van wegen, aan projecten van watervoorziening en aan de uitbouw van gezondheidsposten. Dit is een mooi voorbeeld van een

netwerk dat boeren sterker maakt en hen een stem geeft in de onderhandelingen over de prijzen en de economische ontwikkeling.

Oxfam-Wereldwinkels vindt dat boeren op alle niveaus een stem aan de onderhandelings-tafel verdienen. In internationale organisaties die beslissen over de handel in grondstoffen, en ook op andere overlegfora. En er moet financiële steun komen, die boeren in staat stelt netwerken uit te bouwen en hun onderhandelingscapaciteit te vergroten. Door zich te organiseren in netwerken kunnen de koffieboeren en de andere producenten zich een betere toegang tot de markt verzekeren.

ZET DE MEUBELEN BUITEN

De campagne van Oxfam-Wereldwinkels kent haar hoogtepunt op zaterdag 10 mei, de internationale dag van de Fair Trade. Boeren, leveranciers, wereldwinkels ... voeren dan overal ter wereld actie voor eerlijke handel, ook in Vlaanderen. Het actiemodel blijft nog even geheim. We verklappen alleen dat de Oxfam-Wereldwinkels net zoals vorig jaar het meubilair weer opvallend zullen buitenzetten.

ILONA PLICHART

FOTO OWW

Wil je meewerken aan de campagne, neem dan contact op met de wereldwinkel in je buurt. Een lijst vind je op www.oww.be onder 'winkels'.

11.11.11 is een bekend merk

Vlamingen staan positiever tegenover ontwikkelingssamenwerking. Het budget hiervoor mag gerust stijgen. Ze kijken met een kritische blik naar actoren actief in ontwikkelingsamenwerking en zien het meer en meer zitten om zelf de handen uit de mouwen te steken.

Dat blijkt uit een onderzoek naar het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking.

VLAMINGEN GEVEN GRAAG

Op vraag van 11.11.11 onderzocht het HIVA (K.U.Leuven) het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking bij Vlamingen. Wat denken ze, wat weten ze, waarom geven ze en wat doen ze zelf? De antwoorden zijn positief voor de ngo-sector.

Negen op tien Vlamingen vinden dat de kloof tussen het rijke Noorden en het arme Zuiden onaanvaardbaar groot is. Eén op twee is pessimistisch wat betreft de toekomst van Afrika. De armoede zal hier de komende tien jaar niet dalen, vrezen ze. Als mensen het moeilijk hebben, moet je ze helpen, daarvan zijn de Vlamingen overtuigd. Bijna zeven op tien doen dan ook geregeld een duik in het zakje voor het Zuiden. De overgrote meerderheid is ook van mening dat de overheidssteun voor het Zuiden gerust mag groeien.

De bereidheid om te geven is dus groot. Maar de kennis over ontwikkelingssamenwerking blijkt relatief beperkt. Slechts één op vier weet waarvoor de letters 'ngo' staan, toch iets meer men-

sen dan een dertal jaar terug. Worden ze gevraagd om namen van ngo's te noemen, dan staat 11.11.11 met voorsprong op de eerste plaats, gevolgd door andere grotere organisaties als Artsen zonder Grenzen, Broederlijk Delen en de Wereldwinkels. Een pluim voor 11.11.11! Enkele jaren campagne voeren voor de Millenniumdoelstellingen heeft die helaas nog niet tot alledaagse kennis van de Vlaamse burgers gemaakt. Amper 15% kan gedeeltelijk uitleggen waarvoor de Millenniumdoelstellingen staan.

IEDEREEN ONTWIKKELINGSHELPER?

Kleine organisaties en mensen die zich als vrijwilliger bezighouden met ontwikkelingssamenwerking, winnen aan bekendheid. Bouworde, Advocaten zonder Grenzen, Jeanne Devos – en ook Goede Liekens – noemen de bevroegden als nieuwe ontwikkelingshulpers. Het geloof dat iedereen aan ontwikkelingssamenwerking kan doen, is de laatste jaren opvallend gegroeid. Gevers schenken graag via familie, vrienden of bekenden. Hun argumentatie voor zulke rechtstreekse giften is dat ze dan 'zeker weten dat de steun goed terecht komt'. Wie zelf aan ontwikkelingssamenwerking doet, heeft een dubbele motivatie: enerzijds spelen gevoelens van solidariteit, anderzijds de wens om zichzelf te ontplooien. De bevroegden hebben evenveel vertrouwen in projecten en activiteiten van individuele burgers als in die van de overheid. Negen op tien geloven dat ngo's geschikt zijn om aan ontwikkelingssamenwerking te doen. Ze hebben hiervoor meer vertrouwen in ngo's dan in de Verenigde Naties, de Belgische overheid, missionarissen of bedrijven.

TRANSPARANTIE

In 2003 en 2004 kregen de Vlamingen dezelfde vragen voorgelegd. Sindsdien steeg de bekendheid van 11.11.11 van 41,5% naar 63,7%. De kennis over ontwikkelingssamenwerking neemt zeer langzaam toe en kan zeker nog beter. Tegelijkertijd blijft het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking groeien en er is veel vertrouwen in de aanpak van de ngo-sector. Schenkers belonen dit met giften, maar nemen een kritische houding aan en willen weten wat er met hun geld gebeurt. De sector maakt werk van die vraag. Een aantal ngo's werken aan een online transparantiebanc, waar de werking en de cijfers van de ngo's voor iedereen toegankelijk zullen zijn.

ILONA PLICHART

Vlamingen vertrouwen op ngo's om de kloof tussen het rijke Noorden en het arme Zuiden aan te pakken.

• www.11.be/pagina11

Je paspoort voor een **JOB**

Er zit een luchtje aan onze kleding. Dat van het zweet van Aziatische arbeidsters die maar wat blij zijn dat ze een job hebben. Want zonder werk geen inkomen. Dan kom je in de informele sector terecht, zoals meer dan de helft van de mensen in het Zuiden. Speelbal van de internationale concurrentie.

FOTO TINKE D'HAESSE

HERRIESCHOPSTER

Aan de grens van Thailand met Myanmar zijn Birmaanse werknemers zeer geëerd in Thaise kledingbedrijven. Deze arbeidsters zijn gemakkelijk uit te buiten. Voor hen is een job in één van die bedrijven de enige kans op overleven. Ze kunnen dus weinig eisen stellen. De werknemers kloppen lange uren. De lonen zijn lager dan de in Thailand geldende minimumlonen en de vele overuren 's avonds of in het weekend krijgen ze vaak niet uitbetaald. In

Thailand is het niet vanzelfsprekend om voor je arbeidsrechten op te komen. Wie papieren heeft, moet die afgeven aan de bedrijfsleiding in ruil voor een job. Als een arbeidster het waagt voor haar rechten op te komen, krijgt ze te maken met fysiek geweld of schakelt de werkgever de autoriteiten in om de 'herrieschopster' terug te sturen naar Myanmar. De bazen hebben simpelweg vrij spel.

De werknemers wonen vaak bij de fabrieken in bedompte barakken waar de matrassen op

de vloer de enige luxe vormen. Handig voor de werkgevers, want zo kunnen ze de arbeidsters op elk moment oproepen.

ZUID-AFRIKA

Ook landarbeidsters komen meer en meer onder druk te staan. Neem nu Zuid-Afrika. In Stellenbosch, de Zuid-Afrikaanse wijnstreek, moeten de landarbeidsters op de wijngaarden maar proberen te schuilen als het vliegtuig de druiven besproeit met pesticiden. Even later plukken ze – vaak met de blote hand – dezelfde druiven, die nog nat zijn van de pesticiden. Beschermende kledij is er alleen voor wie een vast contract heeft, tijdelijke arbeidsters hebben die luxe niet. Allemaal ademen ze gifstoffen in. Velen onder hen hebben aandoeningen aan de luchtwegen. De meeste landarbeidsters verdienen te weinig om het transport naar het ziekenhuis te betalen. Dat is bovendien telkens een rit van enkele uren. Dan missen ze een werkdag en ook het loon voor

SOLIDARITEIT, WERELDWIJD

Thailand, Zuid-Afrika, de Dominicaanse Republiek ... het zijn maar enkele voorbeelden van de neerwaartse spiraal waarin de arbeidsrechten terecht gekomen zijn, ook bij ons. De internationale concurrentiestrijd leidt naar een *race to the bottom*.

Die willen we stoppen. Daarvoor start 11.11.11 samen met Wereldsolidariteit, FOS en Oxfam Solidariteit in september de campagne *Waardig Werk*. Die loopt binnen 2015 *DE TIJD LOOPT* en samen met de Franstalige zusterorganisatie CNCD en met de vakbonden. Want wereldwijde solidariteit tussen werknemers is broodnodig. Immers, pas als werknemers in het Zuiden een deftig loon krijgen en tegen goede arbeidsvoorwaarden werken, zullen werknemers in het Noorden dezelfde voorwaarden kunnen blijven afdwingen.

FOTO: TINEKE D'HAESE

EN DE MILLENNIUMDOELSTELLINGEN?

De helft van de werkende wereldbevolking verdient minder dan twee dollar per dag. Die werkende armen slagen er niet in meer te verdienen dan de armoedegrens van 1 tot 2 dollar per dag die de Millenniumdoelstellingen hanteren.

Waardig werk is dé hefboom om die Millenniumdoelstellingen te realiseren.

Een degelijke job stelt je in staat om de armoedespiraal te doorbreken. Een degelijke job met een eerlijk loon laat mensen toe om te voorzien in basisbehoeften als gezondheid en onderwijs. Met een degelijke job kunnen mensen hun eigen leven en ontwikkeling in handen nemen.

die dag. Als zieke arbeidsters naar hun werkgever stappen, zegt die dat de ziekte hun eigen schuld is.

Boerderijen sturen hun vaste werknemers de laan uit en vervangen ze door tijdelijke krachten. Vroegere arbeiders met een vast contract krijgen nu korte contracten. Koppelbazen doen gouden zaken. Zij ronselen de arbeiders en verdienen er een goede cent aan.

Het is de schuld van de supermarktketens, zeggen de werkgevers. Die oefenen druk uit op de prijzen, omwille van de onderlinge concurrentieslag. De prijzen dalen, waardoor minder loon overblijft voor de landarbeiders. Zeggen de bazen.

GOEDKOPER IN CHINA OF BANGLADESH

Francisco Rodrigue is vijfenveertig. Hij is een van de 6.000 chauffeurs in de toeristenstad La Romana in de Dominicaanse Republiek. Tot voor enkele jaren bestonden er geen prijsafspraken en waren er geen uurregelingen voor de chauffeurs. Dagen van twintig uur waren toen niet ongewoon voor Francisco. Door druk van de transportvakbond krijgen alle chauffeurs nu een minimumloon van zo'n 200 euro per maand.

EEN STERKE CAMPAGNE OVER DE TAALGRENS

"In de Ronde van Frankrijk moet elke wielrenner doping nemen om mee te kunnen. Het is beter dat niemand doping gebruikt, dan kan iedereen mee. In de competitie tussen landen, bedrijven en werknemers is het een beetje hetzelfde. Als we internationale normen afdwingen, is dit beter voor iedereen in Noord en Zuid. En beter voor onze economie."

Aan het woord is Arnaud Zacharie, campagneverantwoordelijk bij CNCD, de Franstalige zusterorganisatie van 11.11.11. We werken met hen samen tijdens de komende campagne *Waardig Werk*.

Wat betekent voor jou de samenwerking tussen 11.11.11 en CNCD?

Arnaud Zacharie. In het kleine België staan we met een gezamenlijke campagne sterker om onze politici te benaderen. Dat is nodig want de meeste beslissingen vallen op Europees niveau. Daarom is het ook zo belangrijk dat onze campagne een deel is van de wereldwijde campagne *Decent Work, Decent Life*. Die werd in januari 2007 boven het doopvont gehouden op het Wereld Sociaal Forum in Nairobi.

Hoe willen 11.11.11 en CNCD de vakbondsmensen mobiliseren?

Arnaud. De vakbonden zijn ervan overtuigd dat de problemen van werknemers in Noord en Zuid samenhangen. Het ligt wel iets moeilijker om de mensen aan de basis te overtuigen van de noodzaak van die solidariteit. We willen de mensen doen inzien dat in de hele wereld werknemers strijden tegen slechte werkomstandigheden en steeds verdergaande flexibiliteit. In het eerste actiejaar gaan we in tegen de foute beeldvorming die werknemers in Noord en Zuid tegen elkaar opzet. In juni 2009 zijn het Europese verkiezingen. Dat is voor ons en voor de vakbonden hét moment om onze eisen rond werk en internationale normen voor werknemers op tafel te leggen.

Julie lanceren de campagne al in de zomermaanden, iets vroeger dan 11.11.11.

Arnaud. We maken al vier jaar ons campagnethema bekend begin augustus, op *Esperanzah!*. Dat is een wereldmuziekfestival vlak bij Namen. Drie dagen kunnen de festivalgangers in een themadorp kennismaken met ons campagnethema.

- www.cncd.org
- www.esperanzah.be

De transportvakbond neemt het op voor chauffeurs, sommigen met contract, maar de meesten informeel tewerkgesteld zonder overeenkomst. Dankzij tussenkomst van de vakbond kloppen de chauffeurs twaalf tot vijftien uur per dag en dit zes dagen op zeven. Vreselijk, denken wij, maar voor Francisco is dit al een hele verbetering.

In de Dominicaanse Republiek werken meer dan twee miljoen arbeiders in de informele sector, vooral in de steden. Die mensen hebben helemaal geen rechten, geen sociale zekerheid, niets. De laatste twee jaar moesten 100.000 werknemers hun officiële job verlaten. En hun aantal neemt alsmaar toe. Omwille van de goedkopere arbeidskosten in China, Bangladesh of India, zegt men, al is dat moeilijk hard te maken. Bijna een op de vier ontslagen werknemers gaat vervolgens aan de slag in informele sectoren als transport of verkoop op straat. Het voorbeeld van Francisco toont aan hoe belangrijk de vakbonden zijn, om te onderhandelen over leefbare lonen en degelijke werkomstandigheden.

ILONA PLICHART

- www.detijddloopt.be
- www.decentwork.org

© BROEDERLIJK DELEN

HAÏTI HEEFT OOK TALENT De vastencampagne van Broederlijk Delen trok dit jaar de kaart van Haïti. Het gezicht van de campagne, boer Joachim Sanon, was in België. Hij reisde Vlaanderen rond om te getuigen over de moeilijke situatie van boeren in Haïti en over de mogelijkheden die boerenorganisaties de boeren bieden. Joachim nam ook deel aan één van de vele koffiestops. Op meer dan 1000 plaatsen nodigden vrijwilligers aan scholen en bibliotheken, op het marktplein of de supermarkt, op vrijdag 15 februari voorbijgangers uit om bij een kop (h)eerlijke

koffie hun solidariteit met het Zuiden te getuigen. Journalist Stefan Broeckx woonde enkele maanden bij Joachim en zijn familie en Haïti en schreef er een boek over: *Joachim. Over leven op het land*. Het boek is te koop in elke Standaard Boekhandel.

www.broederlijkdelen.be/campagne

INTERIM-MILLENNIUMDOELEN VN-secretaris-generaal Ban Ki-moon lanceerde op het Wereld Economisch Forum in Davos (eind januari 2008) het idee om tegen 2010 enkele concrete doelstellingen te realiseren. De VN-baas stelde voor om tegen 2010 75 miljoen Afrikanen te redden uit de armoede, 25 miljoen kinderen naar school te sturen, vier miljoen kinderlevens te redden en te zorgen voor medisch personeel bij 35 miljoen geboortes. Dit zou een opstapje zijn voor de Millenniumdoelstellingen die de VN tegen 2015 wil waarmaken. Volgens Ban Ki-moon zijn extra inspanningen nodig om deze doelstellingen te halen. In tijd is de weg van 2000 tot 2015 al meer dan de helft afgelegd, terwijl de doelstellingen slechts voor één derde gerealiseerd werden.

www.deadline2015.be

MILLENNIUMDOOLHOF Een tocht door een doolhof en daarna een interactieve workshop, beide met als thema de Millenniumdoelstellingen. In januari organiseerden Stad Antwerpen en 11.11.11 dit voor meer dan 900 Antwerpse leerlingen in het Ecohuis in Borgerhout. De leerlingen konden proeven van een voor velen nieuwe thematiek. Maar na een voor- of namiddag in het Ecohuis waren de Millenniumdoelstellingen geen nobele onbekenden meer. Deze interactieve Millenniumtentoonstelling is nog steeds te ontfemen bij 11.11.11. Een ideaal instrument voor wie de Millenniumdoelstellingen op een begrijpelijke manier aan een groot publiek wil verduidelijken.

www.11.be/11 › Educatief materiaal › Tentoonstellingen

BIOWEEK Van 7 tot 15 juni is het opnieuw Bioweek. Het motto luidt ook dit jaar 'bio, mijn natuur'. De boodschap: kom uit voor je bio-natuur, want bio is gezond, lekker én goed voor de toekomst van de natuur. Het recept van de bioweek: heel Vlaanderen volop laten genieten van bio, op de boerderij, in de winkel en op het marktplein. De bioweek nodigt ook uit om te genieten van het groen op het erf, met de fiets, in een wei, want bio is goed voor mens en milieu. De bioweek is een campagne van Bioforum Vlaanderen, dat deel uitmaakt van de coalitie Landbouw2015. Welke activiteiten er in jouw buurt gepland zijn, lees je op de website.

www.bioweek.be

FOTO MATTHIAS VAN MILDERS

FOTO FOS

Klimaatverandering treft vooral het Zuiden

Nederland trekt twee miljard euro uit om dijken te verhogen en overstromingen te voorkomen. De klimaatverandering in het Zuiden aanpakken, vraagt grotere maatregelen. Maar daarvoor ontbreekt het geld. Reden genoeg voor 11.11.11 om het klimaatthema hoger op de agenda te plaatsen.

FOTO WERELDSOLIDARITEIT

Hoewel het Noorden grotendeels de klimaatverandering veroorzaakt, zal ze vooral het Zuiden treffen. Daarover vinden de rapporten over de klimaatverandering allang geen doekjes meer. Klimaat vormt de komende jaren dan ook één van de kernthema's binnen 11.11.11. Voor Jean-Pierre De Leener, die binnen 11.11.11 het klimaatthema opvolgt, is dit niet meer dan evident: "Tot aan de conferentie van Bali werkte de wereld volgens de Kyoto-afspraken. De overtuiging was dat we temperatuurstijgingen konden keren door de juiste maatregelen te treffen. In 2007 stelde het klimaatpanel van de Verenigde Naties vast dat dit niet genoeg is. Dit rapport

schudde de wereld wakker. We moeten niet alleen de opwarming tegengaan, elk land zal zich in de tussentijd moeten aanpassen aan het reeds veranderde klimaat. En dat zal geld kosten. Veel geld, dat de armste landen niet hebben."

DIRECT VERBAND

Voor Jean-Pierre is het verband tussen klimaatverandering en ontwikkelingssamenwerking kristalhelder. "Drinkwaterprojecten hebben geen nut als de waterput leeg blijft door de droogte, of als het gebied geteisterd wordt door overstromingen. Zo gaan veel projecten in het kader van ontwikkelingssamenwerking door de klimaatverandering om zeep."

Hij vindt dan ook dat het Noorden de plicht heeft om het Zuiden te ondersteunen op het vlak van de energieproductie. "Het Zuiden moet meteen investeren in hernieuwbare energiebronnen als de zon, wind, waterkracht en biomassa. Hiervoor is opleiding nodig, een pak geld en technologie-overdracht. Een grote taak, waarvoor ook ontwikkelingsorganisaties zich gesteld zien." Jean-Pierre is optimistisch: "Het Zuiden heeft zon en ruimte zat voor hernieuwbare

 • www.11.be/pagina11

"Het Zuiden moet meteen investeren in hernieuwbare energiebronnen als de zon, wind, waterkracht en biomassa. Maar daar is opleiding voor nodig, een pak geld en technologie-overdracht."

JEAN-PIERRE DE LEENER,
VERANTWOORDELIJKE KLIMAAT BIJ 11.11.11

energie. Alleen ontbreekt het geld. Gelukkig kiezen een aantal landen in het Zuiden al resoluut voor hernieuwbare energie. India heeft een administratie voor hernieuwbare energie die volop inzet op zonneboilers, zonnecellen, wind en biogasproductie. Anderzijds is niet elke investering in hernieuwbare energie aan te moedigen: Brazilië haalt bijna 30% van zijn energie uit grote waterkrachtprojecten en biobrandstof. Het is ook niet voldoende om alleen maar te gaan voor massale productie van hernieuwbare energie. Het Noorden moet vooral mikken op energiebesparing: de beste en goedkoopste energie is deze die we niet verbruiken."

EERST VOLLE MAGEN

Jean-Pierre probeert ook om met lidorganisaties tot gemeenschappelijke standpunten te komen. Sommige thema's zijn heikel, zoals de biobrandstoffen. "Biobrandstoffen zijn pas een goed alternatief als daar geen regenwoud voor sneuvelt. Het kan ook niet dat gewassen naar brandstofproductie gaan als diezelfde gewassen ook dienen om mensen te voeden. 'Eerst volle magen, dan volle brandstoftanks', luidt het standpunt. De huidige Europese wetsvoorstellen over biobrandstoffen ontbreekt het aan sterke duurzaamheidscriteria." 11.11.11 en andere ngo's houden de vinger aan de pols.

ILONA PLICHART

Overstromingen in Indonesië na de tsunami in december 2004. FOTO KRIS VANSAMBROUCK

Evenwicht tussen ecologie en sociaal beleid

De internationale klimaatconferentie van eind 2007 vond plaats op het Indonesische eiland Bali. Hoe gaan onze Indonesische partnerorganisaties om met klimaat en ontwikkeling? We vroegen het aan Kris Vansambrouck, die bij 11.11.11 de partners in Azië opvolgt en de conferentie op Bali bijwoonde.

Kansen op ontwikkeling

"Het behoud van het regenwoud in Indonesië is een essentieel punt. In het kader van de klimaatdiscussies wil de overheid dat ze middelen krijgt om het regenwoud te beschermen. Voor onze partner WALHI is dat zinloos als de regering niet tegelijk de illegale houtkap streng aanpakt. En zo'n verbod mag ook niet inhouden dat de inheemse volkeren die de wouden als hun voorouderlijke gronden beschouwen, uit die gebieden moeten vertrekken", vindt Kris. Terechte bekommernissen voor zaken waar wij in het Noorden niet meteen aan denken. "WALHI is sterk begaan met de rechten van de zwakkeren en hun kansen op ontwikkeling en zoekt steeds naar een evenwicht met de ecologie. Ook binnen projecten voor herbebossing moeten kleine velden voor voedsel mogelijk blijven, vinden onze partners."

Oliepalm

Een andere partner, *Sawit Watch*, werkt rond palmolie en ook daar is het dansen op het slappe koord. "*Sawit Watch* neemt het op voor zowel het milieu als de lokale bevolking. De snelle uitbreiding van de grote oliepalmplantages leidt tot een ecologische en een sociale ramp. Tegelijk zet *Sawit Watch* zich in voor de twee miljoen families die leven van de kleinschalige palmolieteelt. Die mensen kunnen met moeite overleven. Ze zijn sterk afhankelijk van de grote opkopers", stelt Kris vast. Daarom ondersteunt *Sawit Watch* ook de vorming van boeren-vakbonden.

Palmolienoten FOTO KRIS VANSAMBROUCK

Kerncentrale?

Het *Institute for essential Services Reform (IeSR)* is onze derde klimaatpartner. De organisatie analyseert het energiebeleid van de overheid en voert o.a. actie tegen een geplande kerncentrale op het eiland Java. "Niet alleen is de mythe achterhaald dat kernenergie propere energie is, het is ook waanzin om een kerncentrale te bouwen in een gebied dat zeer gevoelig is voor aardbevingen. *IeSR* wil dat de regering serieus werk maakt van een alternatief energiebeleid."

FOTO ILONA PLICHART

Peruaanse boeren verwerpen MIJNPROJECT in referendum

**Acht tot tien uur stappen door de bergen, de dag
ervoor vertrekken en de nacht doorbrengen op het
marktplaats, voor de deuren van het stemlokaal.**

**De boeren van de regio Piura in Noord-Peru hadden
er veel voor over om hun stem uit te brengen in het
volksreferendum van zondag 16 september 2007.**

**Van de 20.000 boeren die deelnamen, verwierp 94%
het mijnproject Rio Blanco.**

 • www.11.be/peru

Freya Rondelez van 11.11.11 was internationaal waarnemer bij het referendum.

Het volksreferendum over het mijnbouwproject kwam er na jaren protest van de boerengemeenschappen uit de regio. Uit ervaringen met andere mijnprojecten weten ze dat ze niet alleen hun vruchtbare grond kunnen kwijtspelen, maar dat zo'n mijnontginning ook een behoorlijke sociale en ecologische kost tot gevolg kan hebben. Lokale burgemeesters en lokale, regionale, nationale en internationale organisaties bereidden samen het referendum voor, tegen de zin van de Peruaanse nationale overheid. Ondanks de overweldigende resultaten, is de strijd nog niet gestreden.

OP DE AGENDA

Een indrukwekkend staaltje basisdemocratie, vindt Freya Rondelez dit volksreferendum. Freya coördineert het Andes-landenkantoor van 11.11.11 in Lima. Het referendum is wettelijk niet bindend, maar toch is

Freya positief over de impact ervan. "De campagne rond het referendum was voelbaar tot in Lima. Ze plaatste het thema van de sociale gevolgen en de milieueffecten van de mijnbouw op de nationale agenda. Ook journalisten plaatsen meer en meer vraagtekens bij dergelijke projecten. Niet dat ze zich meteen achter het standpunt van de Noord-Peruaanse boerengemeenschappen schaarde, maar sommigen vonden wel dat de lokale bevolking het recht heeft om zich uit te spreken over een dergelijk omvattend ontwikkelingsproject."

UITVERKOOP

De Peruaanse president Alan García van zijn kant, blijft hardnekkig vasthouden aan zijn politiek om buitenlandse investeringen aan te trekken via de ontginning van de natuurlijke rijkdommen. Hij ziet evenwel over het hoofd dat die uitverkoop van grondstoffen niet resulteert in een evenwichtige, duurzame groei. Maar de mobilisatie en het verzet van de boerengemeenschappen kent toch politieke gevolgen. Zo kondigde de Peruaanse regering de oprichting van een ministerie voor milieu aan. "Dit ministerie en de aandacht voor mijnbouw zullen niet resulteren in een perfecte onafhankelijke controle op de ontginning van de natuurlijke rijkdommen. Maar door het referendum maken enkele parlementsleden een prioriteit van dit ministerie, zodat het meer zal voorstellen dan het minimale departementje dat García in gedachten had", merkt Freya op.

OLIE BLIJFT IN DE BODEM

Ook in de buurlanden Bolivia en Ecuador vormt het thema van de natuurlijke rijkdommen een belangrijk aandachtspunt voor 11.11.11, maar de klemtonen liggen anders. Freya: "De Boliviaanse regering herzag de contracten met de 12 belangrijkste petroleumbedrijven, die nu meer bijdragen aan de staatskas als vergoeding voor de rijkdommen die ze uit de bodem halen. 11.11.11 werkt samen met organisaties die erop toezien of de economische return van grondstoffen de bevolking effectief ten goede komt. Het gaat om een zeer cruciaal maar tegelijkertijd moeilijk proces, dat hopelijk op termijn de buurlanden inspireert. In Ecuador steunen we de internationale campagne die onze partner Acción Ecológica mee opzette om vijf dollar te betalen per vat ruwe olie ... dat in de grond blijft zitten. Zo spaar je het Amazonewoud van petroleumontginning, maar komen de bodemrijkdommen toch het land ten goede."

ILONA PLICHART

Met de klas op **WERELDREIS**

“Die mannen zitten met vier in een hokje. Wat gebeurt er als die plank breekt?” “Verdienen deze schoenmakers in India maar één euro per dag? En wij betalen 60 euro voor een paar schoenen? Dat is toch niet eerlijk?” Het zesde jaar van basisschool De Schatkist in Berchem heeft een hele resem vragen bij *Wereldreis*.

Meester Frank Compère toont ons de wereldkalenders van de voorbije jaren: “Ik hou ze allemaal bij”. Bij elke maandfoto hoort de lesbrief *Wereldreis*. De lesbrief bevat voor elke graad een lessenreeks. Leerkrachten kunnen met het lesmateriaal meteen aan de slag. “Gesneden brood”, roemt meester Frank *Wereldreis*, en tegelijkertijd “uitdagend materiaal”, voor de leerkracht en voor de leerlingen.

ELKE MAAND ANDERS

“Ik pik graag in op wat de leerlingen aanbrengen”, aldus meester Frank. En inderdaad, na de instap met schoenen springen de leerlingen naar heilige koeien, naar lage lonen en naar het Engels (“want in elke film uit India spreken ze Engels, meester”). Er gaat veel aandacht naar de vergelijking met België en naar andere landen die in vorige lessen aan bod kwamen. De leerlingen lezen het verhaal dat bij de les hoort, en mogen vervolgens in kleine groepjes aan de slag. Meester Frank daagt hen uit om te denken aan oplossingen voor de lage lonen van de schoenlappers in India. Een ander groepje zoekt extra informatie op de computer. Met één lesbrief werkt meester Frank een hele week, elke dag een stukje. “En zelfs de tekening kleuren de zesdejaars graag, dus ook dat mogen ze altijd doen.”

IDEALEN

In de klas van meester Frank krijgt *Wereldreis* niet elke maand even veel aandacht. Soms gaat hij er vrij snel over. Andere maanden vormt de kalenderfoto de aanzet tot een project. Zo ging het in december vorig jaar. Er zit een Peruaans meisje in de klas, en dus vormde de Peru-foto van de kalender een ideale insteek om vanuit *Wereldreis* een hele maand rond Peru te werken, boeken in de schoolbib te raadplegen ... Die intensieve lessenreeks werpt vruchten af! Tijdens ons bezoek, begin februari, leggen de leerlingen zonder moeite het verband tussen Peru en India als het gaat over kolonisatie en informele werksituaties. In juni is Nepal aan de beurt, en dan wil meester Frank zijn leerlingen onderdompelen in een lessenreeks over het geboorteland van een andere leerlinge uit zijn klas. Meester Frank vindt *Wereldreis* ideaal om de leerlingen een brede blik op de wereld mee te geven. Hij laat zijn leerlingen ook elk jaar kennismaken met één verhaal. Via het verhaal *Het oog van de lemen vogel* (*Wereldreis* september 2006) wil meester Frank de leerlingen tonen dat als je iets heel graag wil bereiken, je dit doel niet uit het oog mag verliezen.

ILONA PUCHART

Meester Frank en zijn leerlingen met de *Wereldreis*, de start voor hun maandelijke kijk op de wereld. FOTO ILONA PUCHART

• www.studiogloblo.be/wereldreis

WERELDREIS is geschikt voor elke klas van de lagere school. Studio Globo verzorgt de redactie van *Wereldreis* bij de wereldkalender van 11.11.11.

- Basisformule: 10 nummers *Wereldreis* voor € 15
- 1+1-formule: 1 Wereldkalender + 10 nummers *Wereldreis* voor € 30,5
- 6+6-formule: 6 Wereldkalenders + 6 abonnementen *Wereldreis* voor € 152,5

Abonnees op *Wereldreis* ontvangen er de affichekrant bij de 11.11.11-campagne gratis bovenop.

Wie gaat ook de uitdaging aan?

Stefaan Van den Abbeele (midden) nam het initiatief tot de 11.11.11-Fata Morgana in Aalst. FOTO MIEL VERMEIR

Hij kocht zich begin 2008 voor het eerst in jaren weer een Wereldkalender. Stefaan Van den Abbeele wil opnieuw voluit gaan voor 11.11.11, nadat hij in het voorjaar 2007 een schitterend idee lanceerde om de 11.11.11-actie in Aalst nieuw leven in te blazen.

Onze Fata Morgana bracht leven in de brouwerij. Enthousiaste medewerkers willen nu in het comité stappen.

En toen dacht je aan het concept van Fata Morgana?

Stefaan Van den Abbeele. Eind juni streek het tv-programma Fata Morgana neer in Aalst. Ik hoorde ervan via mijn kinderen en kreeg mailberichten van ex-collega's. Echt knap, de mensen gingen ervoor en hielpen elkaar, je voelde de positieve energie door Aalst stromen. Dus, dacht ik, waarom doen we niet hetzelfde voor 11.11.11? Ik lanceerde het idee op de Raad voor Internationale Samenwerking. De reactie was positief, maar de Raad had de handen vol met de organisatie van het wereldfeest in september. Ik nam zelf het heft in handen. Op het wereldfeest lanceerde ik de vijf sterren en stuurde ik ook een

persbericht rond. Een interview in de krant volgde, een bericht in de streekkrant, de informatieborden van de stad kondigden de Fata Morgana van 11.11.11 aan en ik verspreidde enkele honderden flyers.

Waarom dacht je aan het idee van Fata Morgana?

Stefaan. In Aalst nam het aantal losse medewerkers aan de financiële actie elk jaar verder af. Begrijpelijk, want vele mensen draaien al 30 jaar mee en haken af door ouderdom. Mijn 11.11.11-hart begon weer te kloppen. Ik was al voorzitter geweest van het plaatselijke comité in Dendermonde en werkte zeven jaar op het nationale secretariaat. In Aalst was mijn deelname altijd beperkt gebleven tot rondgaan voor de financiële actie. Maar ik vond het jammer te horen dat de basis niet goed meer werkte. Want de comités zijn toch het hart van de beweging. En dus bombardeerde ik mezelf min of meer vrijwillig tot comitéverantwoordelijke.

En het concept werkte?

Stefaan. De eerste ster zouden we behalen als de 112 stoelen in de filmzaal uitverkocht zouden raken tijdens de vertoning van *We Feed the World*. Met 75 toeschouwers haalden we die ster niet. Dat gaf niet, want het was een hartverwarmende avond.

DE VIJF UITDAGINGEN VAN DE 11.11.11-FATA MORGANA TE AALST:

- ❶ Een uitverkochte filmzaal voor *We Feed the World*
- ❷ 20.000 secundaire scholieren ondertekenen de EPA-petitie
- ❸ 3 verkoopsstanden aan supermarkten
- ❹ 1/4 euro oftewel 25 eurocent per inwoner van Aalst ophalen
- ❺ 5 deelgemeentes nemen deel aan de 11.11.11-actie

Eindelijk leerden de losse medewerkers elkaar kennen. We voelden dat we gestart waren.

Ook de tweede ster haalden we nipt niet. Het doel om 2.000 handtekeningen voor de EPA-petitie te verzamelen op secundaire scholen, maakten we met iets meer dan 1.600 handtekeningen niet waar. Maar ondertussen zijn de contacten wel gelegd. Dat belooft voor de toekomst.

En de drie andere sterren?

Stefaan. De andere sterren haalden we wel! Om in vijf deelgemeentes verkoopsstanden te bemannen, sprak ik vrienden en kennissen aan, belde ik ouders van vriendjes van de kinderen op en mailde ik naar oud-leerlingen. Een vriend van me trommelde mensen op in een deelgemeente. 20 nieuwe medewerkers meldden zich aan. Ik heb geleerd dat je het echt moet hebben van mensen zelf aanspreken. We hebben veel geld ingezameld, we haalden dus ook de uitdaging van 0,25 euro per inwoner van Aalst!

En staat het comité er nu terug?

Stefaan. Onze 11.11.11-Fata Morgana bracht leven in de brouwerij. We sloten de actie af met een gezamenlijk slotmoment, dat ook persconferentie was. Ik heb het verhaal van onze Fata Morgana verteld aan de hand van een powerpointpresentatie. De medewerkers die anders het idee hebben elk op hun eigen eilandje geld op te halen, zagen nu het hele verhaal. Dat wekte enthousiasme, een aantal gaven aan te willen meedraaien in een comité. In april gaan we met deze mensen samenzitten. We hopen dat we dan echt een nieuw comité kunnen vormen. En we kunnen ook beroep blijven doen op 'vaste waarden'. Al jaren maakt een gepensioneerd chocolatier truffels speciaal voor 11.11.11. Dat is een blijvend succesnummer.

Er zit hier duidelijk een man boordevol energie voor mij.

Stefaan. Ja, ik wil er opnieuw helemaal voor gaan. Voor het eerst in jaren hangt er aan onze wand weer een Wereldkalender. Ik ben altijd koepelgericht blijven denken, dat 11.11.11-hart kan niet verloren gaan. Natuurlijk is het gemakkelijk om te groeien als het comité een beetje in de dieperik zit, dat wel. Toch denk ik dat we het goed gedaan hebben. Het kan nog altijd beter. Meer tv-aandacht zou goed zijn. En we willen tijdens de komende campagne nog meer op zondagvoormiddag gaan staan aan de supermarkten die dan open zijn.

ILONA PLICHART

breed • uit

20.04.08

DAG VAN DE AARDE Op 20 april organiseert de milieubeweging haar jaarlijkse opendeurdag, de Dag van de Aarde. 'In ieder van ons schuilt een klimaatheide', daarvan wil de Dag van de Aarde iedereen overtuigen. Lidverenigingen en afdelingen van Bond Beter Leefmilieu, Natuurpunt, Velt en JNM zetten in heel Vlaanderen klimaatactiviteiten op touw. Bezoekers zullen de kans hebben om grote of kleine klimaatheidehanden te stellen. Welke activiteiten er in jouw buurt op stapel staan, vind je op de website.

www.dagvandeearde.be

MANO MUNDO Op 10 en 11 mei vindt de vijftiende editie van het wereldfestival Mano Mundo plaats in de Schorre te Boom (Antwerpen). Zoals de voorbije jaren krijgt dit wereldfestival de steun van 11.11.11 en Wereldsolidariteit. Deze vijftiende editie wordt opgebouwd rond twee thema's: 'Vrouwen van de Wereld' en 'Congo: 100 jaar later'. De twee thema's vormen de rode draad doorheen de optredens, de films, debat en presentaties in het Wereld-Doe-Dorp. De film *Live in Congo* toont hoe

Ronny Mosuse voor het eerst kennismaat met zijn geboorteland. Op de podia luisteren bekende stemmen als Ronny Mosuse, Fatima Spar, Baloji, Leki en Mira deze feestelijke vijftiende editie op.

www.manomundo.be

BELGERINKEL Van 26 april tot 14 juni loopt in heel Vlaanderen de fietscampagne 'Met belgerinkel naar de Winkel'. Deze campagne wil Vlamingen stimuleren om vaker met de fiets naar de winkel te gaan. Elke keer dat je per fiets inkopen doet, levert dat een spaarpunt op. Tien spaarpunten zijn een volle spaarkaart en daarmee maak je kans op een prijs. In deze nieuwe editie fietst ook de Fietsersbond mee en staan kwaliteitsvolle fietsenstallingen extra in de kijker.

www.belgerinkel.be

FOS-CAMPAGNE Schandalig goedkoop! Dat vindt FOS van het uurloon dat vrouwen krijgen in de groente- en fruitexportindustrie. In Peru bijvoorbeeld zijn voornamelijk vrouwen in de weer met het oogsten en inpakken van asperges, paprika's, en andere groenten voor onze supermarkten. María Navarro werkt er 60 uur per week voor minder dan 0,5 euro per uur. Dat is nochtans het absolute minimumloon. Maar dat wordt zelden gerespecteerd. Asperges hebben de exportbonzen geen windeieren gelegd, maar voor het gros van de Peruanen blijft het knokken om rond te komen. Schande gewoon. Iedereen heeft recht op een leefbaar loon! Dat vinden ook María en haar vakbond CGTP. Samen met hen voert FOS – Socialistische Solidariteit dit jaar campagne voor leefbare lonen en respect voor de arbeidsrechten in de groente- en fruitexportindustrie.

www.fos-socsol.be

Het toilet als **COMPOSTVAT**

In watervrije toiletten worden uitwerpselen omgezet in compost. Landbouwers gebruiken die vervolgens voor hun velden. Zulke ecologische toiletten zijn één van de manieren waarop CREPA in Benin oplossingen zoekt en vindt voor waterbeheer en sanitaire voorzieningen.

FOTO WERELDMEDIATHEEK, PAUL VAN WOUWE

VORMING OP MAAT

CREPA werkt in 17 landen in West- en Centraal-Afrika aan een betere toegang tot en omgang met water en sanitair. PROTOS en CREPA hebben een langdurige uitstekende partnerrelatie. Bij projecten rond drinkwater en sanitaire voorzieningen vormt duurzaam watergebruik door de lokale bevolking een vast aandachtspunt. Samen kiezen PROTOS en CREPA lokale partners uit, die via uitgekende vormingsmodellen uitleggen hoe elke watergebruiker haar of zijn steentje kan bijdragen.

LAGE KOSTEN, HOOG RENDEMENT

Zes op tien huishoudens in Benin hebben geen sanitaire voorzieningen. Investerings in projecten die voorzien in zuiver drinkwater en beter sanitair, zijn duur. CREPA zoekt mee naar betaalbare technologieën, zodat de kostprijs geen hinderpaal meer vormt. Conventionele latrines vertonen vaak gebreken. Klassieke WC's vergen veel schaars water. Installatie en onderhoud is vaak complex en kost veel geld. CREPA ging in 2003 op zoek naar duurzame, ecologische alternatieven en zette in Sèmè-Podji een proefproject op. Met uitstekend resultaat. In watervrije toiletten worden uitwerpselen omgezet in compost die de landbouwers op hun velden gebruiken. Lokale groepen krijgen training om de compost te hergebruiken, wanneer die 'rijp' is. Ecologische toiletten verschijnen in scholen, gezondheidscentra en huizen. Op deze manier wil CREPA tegen 2010 75.000 inwoners van sanitair voorzien. In dezelfde regio pakt CREPA ook de manke toevoer tot drinkwater aan.

BEELDEN OVER HYGIËNE

Overal waar drinkwatervoorziening gerealiseerd raakt, volgt een tweede, moeilijke stap: de lokale bewoners warm maken voor het belang van hygiëne. CREPA leidt werknemers van lokale ngo's op tot vormingsmedewerker. Deze vormers trekken gewapend met illustratiemateriaal naar de dorpen. Aan de hand van duidelijke tekeningen leggen ze de basisregels van hygiëne uit en de mogelijkheden om ziektes te vermijden. Tekeningen tonen hoe gevaarlijk het is om in de rivier te plassen of er afval in te gooien, als iets verderop kinderen uit dezelfde rivier drinken en moeders met dit water groentes wassen. De alleszeggende illustraties maken dat ook ongeletterde mensen de relatie tussen hun hygiënische gewoontes en ziektes begrijpen en gemotiveerd raken om hun gedrag daadwerkelijk aanpassen.

ILONA PLICHART

- www.protosh2o.org
- www.reseaucrepa.org